

ՅՈՐԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՅԱՆՉՆԱԺՈՂՈՎ Ս. ԳՈՒՐԳԵՆԻ

ՀՐԱԽԷՐ ՄԵԾԱՅԱՐԳ ԱԶԳԱՅԻՆՆԵՐՈՒ

Յայտնի զբարբառագէտ եւ քաղմարդիւս ուսուցիչ Յակոբ Գուրգեն Էֆ. ի քառասնամեակը տոնող յորելեանական յանձնաժողովին համընդ պարտականութիւն մը կը Նկատէ հրապարակային կոչ մը ուղղել Ազգին, յարգելի յորեմանքին ընդհանուր գործունէութեան հանդէսին յարգանքն եւ համակրութեան արժանաւայել սրբապաշտութիւն մը հանդիման ընծայելու համար:

Յակոբ Գուրգեն եղած է մէկը մեր ուսուցիչներուն այն հեղինակաւոր քանքառ դէմքերէն, որոնք Ազգին զարգացման օգտակարաւոր ծառայեցուցած են իրենց ըզմանակ կենսոյը: Ծախաւին շատ երիտասարդ, 1872ին, ուսուցչական ասպարէզն ընդգրկած, մինչև 1908 շարունակած է զայն անընդատ, Նախ իբր ուսուցիչ Փանոսեան եւ Ազգական վարժարաններու մէջ, յետոյ՝ 1876—1891 իբր հիմնադիր եւ վարիչ Հայկական Կրթարանի Օրթոգիւղ, տասնչնչեամայ շրջանի մը մէջ ընծայելով Ազգին օգտակար անհատներ, որոնք իրենց ստացած կրթութեամբ եւ զգուսն ղիկներով պատիւ կը բերեն այսօր, ու անէ՛ յետոյ իբր ուսուցիչ, միշտ հայերէնագիտութեան, հատեցիկի Արամեան, Սամահեյոյ Սահակեան եւ Նուենեան, Գուսգարուի Միքիմեանեան, Բերայի Մելիսեան, Մանուկեան, Կարոյ Սահապեան, Բերայի Լուսեան եւ Հայաթիոյ Կենդանական վարժարանները, այս վերջնային մէջ իբր յաջորդ Մատաթիա Գարագաշի, իրեն աշակերտող մատաղաւոր սերունդները խանդավառելով հայ լեզուի մէջ իբր ունեցած խոց հմտութեամբ եւ անկեղծ ու հօգը Ներշնչութեամբով:

Գուրգեն իբր ուսուցչական ասպարէզին հետ ունեցած է Նաեւ ազգային գործն կենսոյ մը, թէ իբր կենսագիտան եւ թէ իբր Գուստան. Խորհրդոյ անդամ, Ազգին ընդհանուր շահերը ազդուօրէն պաշտպանելով եւ ընտալով քարկուսել մեր կրթական հաստատութիւնները:

Գուրգենի կենսոյը սակայն լո՛ւկ ուսուցչական եւ ազգային գործունէութեամբ չի սահմանափակուիր. ուն իննցած է Նաեւ զօրական-հրապարակաբարական կենսոյ մը հրատարակելով մոտ Դպրոցաց, Պատկեր Նշխարների Գրականութեան, Արտաշատ Տաղաշափաթեան, Ուղեգիրքի, յիշեմքս և ինչ և Զօրաշատ, այս վերջին պատուանոս կուստատան կուստարութեան կողմէ՛ հեղինակին ընծայուած Ս. Փրկչի պատուանշանով, ինչպէս Նաեւ մշտապ Ուղեգիրք Դպրոցութեան հանդէսը, աշխատակցութեամբ իբր հայերէնալոյս քարեկամին Գարագաշի, եւ լեզուական հարցերու Նուորուսն հեղինակուող յօդուանոսներ կուստարով շարքի մը հետ, Արեւտ ստորաբաժնութեամբ սրամիտ եւ շահեկան քննադատականներ, ազգային գաղապան ինքիքներով շուրջ, իբր հրապարակաբարական գրիչը ի սկստ ղնելով Նաեւ յօդուս քարեկամական հաստատութիւններ, որոնց կազմին, Ազգ. հիմնադրուող իրեն կը պարտի «Փոխան Ժողկեպսակի կամ Ժողկեպսակները զոյացան զիստար մէկ հասոյթը, որուն գաղապարը թելադրուած է իրմէ՛:

Բոլոր այս եռանդուն եւ ազգօգուտ գործունէութիւնները պնտարակոյս իրաւունք կու տան իրեն, իբր հանգիստի եւ ականութեան այս օրերուն մէջ, վայելելու հանրութիւն ընծայուած, համակրական տուրք մը, ինչպէս Նաեւ ապարդ ղ ղնեն Ազգին վրայ, քարոյրական եւ Նիւթական ամէն աշակցութիւն Նուորելու այս ծննդարկին որ իրեն Նպատակ ունի վարժարաններ ազգային վայելմի աշխատարար մը:

Հետեւաբար, յորելեանական յանձնաժողով կու զայ հրապարակաւ ինքիք մոծայար ազգայինները, գաղապարելու համար վաստակաւոր ուսուցչին ազգայնուոր գործունէութիւնները, փութալ ընծայել յանձնաժողովին իրենց քարոյրական ու Նիւթական աշակցութիւնը, որպէս զի յանձնաժողովին կարեւոր ի պատ-

պիւ յարգելի յորելեանքին սարգելի մերձատու հանդէպի մը մէջ մատուցանել անոր զգուստան այն յարգանքին ու համակրութեան, զոր Ազգը զիտցած է միշտ ընծայել իբր վաստակաբեկ աշխատարարներուն:

Կանխայայտ շնորհակալութեամբ եւ յարգանքով
ի դիմաց Յ. Գուրգենի Յօր. Յանձնաժողովոյ

Առնուապետ	Առնուապետ
ՀԱՅԿԱՆՈՅՑ ՄԱՐԷ. ԹՕՇԻԿԵՆԱՆ	ՏՕԷԹ. Վ. Ե. ԹՐԻԳՈՒՄԵՆԱՆ

Յ. Գ. — Դրամական եւ այլ առարկաներ կը խնդրուի յո՛ւել յանձնաժողովին գանձապետ Սարգիս Էֆ. Զընամեանին Օսմ. Նոր Նախակատան դիմաց, Զընամեան խան, Կ. Պոլիս: Յօրելեանքին օրը պիտի ծանուցուի մասնաւոր յայտարարութեամբ:

ՇՆՈՐ ՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կը յայտնեմ՝ Միաբանութեանս խորին շնորհակալութիւնը Մեծապ. Թէոդիկ Էֆէնտիի, որ համեցաւ մեր Մատենադարանին Նուիրել Վան տպուած Շոռհանիկ (1883) եւ Բարդուղիմէոս պարտմաթիւններ մատուցելու համար (1881) հաղագալիտ զրբերը:

Հ. Բ. Վ. ՊիլէֆիլսոսէՆ
Մատենադարանապետ:

ՆՈՐ ՀՐԱՅԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

(Խմբագրութեան խաւրածոյ):

159. ՍԻՄԵՕՆԵՆՑ Ն. — Սնդրատու ըրայք Անդրկովկասում, պատեմաբար: Տփ. տպ. "Պաշտա", 1913: 8° էջ 10+86: Գին՝ 30 Կ:
160. ԹՐԻԳՈՒՄԵՆ ՏՕԷԹ. ՎԼԻՍԵՄ — Յիմամական Տօթք. Հ. Պ. Մատենադարան, պատեմաբար: Վիեննայ, տպ. Միքիթ. 1913: 8° էջ 26: Գին՝ 2 Փր.:
161. ՍԱԼԵՆԵՄ Մ. — Ստանիսկի առողջապահութիւնը: Թաւրիզ, տպ. Թեմական 1912: 12° էջ 42: Գին՝ 10 շահ:
162. ՄԱՐԿՐԱՄ — Էֆէպիկներ (1. Բեռնի: 2. Նամակ: 3. Բուրք: 4. Նալեղ): Տփ. տպ. Անան. 1913: 8° էջ 106: Գին՝ 15 Կ: Հանրային Մտնդն. Որ. 18:
163. ՄԻՐՈՒՆԵՆԱ Է. ԹԵՂՈՂՈՐ — Փոքրիկ առաջնորդը: Ամիսօրնայ աղօթքներ եւ պարտականութիւն: Վիեննայ, տպ. Մ. Ապար 1913: 12° էջ 298: Գին՝ 1 Փր.:
164. TCHOBIAN ARCHAG — La Vie et le Réve. Poèmes en prose, contes, fantaisies. Lettre-Préface de Émile Verhaeren. Paris, Société du Mercure de France 1913. 8° p. IX, 219. Prix: Fr. 3.50.
165. ՎԼԻԴԵՆԵՆ Հ. ԱՐԻՍՏԵՆԵՄ — Բառքնական դիտողութիւններ: Դասական շրջան Ա. Վիեննայ, տպ. Միքիթ. 1913: 8° էջ 120: Գին՝ 2 Փր.: [Ազգ. Մտնդն. Հո.]:
166. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵՆ Մ. — Մեքիկոյի մեծերը, անտաղաժէպ: (Հարկարմայ Տօթիկին պատուած եւ Հայրապետ Փաշայեանի ի գիր անտաղաժէ) Մարգարան տպ. Ներսիս եւ Սրայ. 1913: 8° էջ 192: Գին՝ 8 ղր.:
167. ՎԼԻՍԵՄ-ԱՍԼԱՆ — Հոգն... Անդ 1913: 8° էջ 37: Գին՝ 2 Կ. ղր.:
168. H. M. T. — О достояническомъ извѣстъ Закавказья. (Низъ матеріаловъ по исторіи въ разномъ Кавказа.) Тифлисъ 1913. 8°, էջ 117:
169. GOUSSEN DR. H. — Die georgische "Petrusliturgie". In das Lateinische zurückübersetzt und mit vorläufigen Bemerkungen begleitet von —: Oriens Christianus 1913, S. 1—15.
170. FERHAT P. P. — Denkmäler altarmenischer Messliturgie. 2. Die angebliche Liturgie des hl. Katholikos Sahak: Oriens Christianus 1913, S. 16—31.

“Աղաղան”, Ա. տարի 1912, թ. 1—4:

1 Բաժնի Բ. Ղարազաչ, Ղարազաչի հայտանակ գիւղերը, Տեառնըդառաշի տնը Ղարազաչի գիւղերում: Մի նմոշ Ղարազաչի բարձրակ (2): Էքսկուրսիոն դէպքի Ղարազաչ, 2 Բաժնի Գրգոր (4): 3 Եփրեմ: Ստիւտիսի վ. Գր. Արթուրիսի եւ հայ գիւղացիները: 4 Դաւթազաչի Ղարազաչի գիւղերում:

“Եփրատ”, Բ. տարի 1911/12, թ. 1—22:

4 Փոխնիսի Տ. Դան. Վարուժան: 6 Այն-Քալի-Քալի Պաշին: 12 Վալուրի Տի. Թեո. Հայ արուեստագիտուհի մը [նշանակում] մէջ [Գր. Ջալալ Գյաւան]: 16 Փոք. Տ. Կ. Լիւնգան:

“Իկոնիս”, Ա. տարի 1912, թ. 1—12:

1 Անի-Լիւ. Վեր. Յ. Ա. Ճեմանեան: 2 Նախ. Ա. Յ. Հայկազան: 3 Նախ. Տեղ. Ս. Խ. Ժամկուտ: 4 Նախ. Կ. Յ. Նեղիշեան: 7—8 Յայտագիր Ճեմանեան գլխի:

“Լուսարձակ”, Ա. տարի 1911/12, թ. 1—340:

1 Թեոփի Ա. Տիկ. Ս. Տեւար: 20 Արաքսի Բաշա Բարձր:

“Կաթողիկէ արձագանք”, Բ. տարի 1912, թ. 29—75:

40 Անի-Լիւ. Դ. Վ. Կրօնի բառական նշանակումները: 44 Պ. Ա. Վարդան փաշա: 48 Թեոփի-Վալուրի Գ. Վ. Ս. Գրգոր Ղառաւորի (49, 50): 64 Թեոփի-Վալուրի Գ. Վ. Անտոն փաշա Նաթիկեան: 66 Մալուրի Յ. Վ. Հմաւ կենսագրութիւն Տեառն կոմսասայ քաջանի Բեռնարդեան Կ. Պաշինի հայ-կաթողիկէ վկային (67, 68, 69, 70, 71, 72, 73):

“Հայ Գրականութիւն”, Ա. տարի 1911/12, թ. 1—12:

1 Հաւաք. Միջ. Նալանդեան: 2 Արաքսի Նախ Տեփր-ճիղաշեան (4, 8, 9, 11): Վարուժան Գ. Վ. Անտոնիկէ Աթնք, Նալուրի Մ. Մանկական յիշատակներէս: 3 Հաւաք. Սա. Նալանդեան: 4 Ս. Գրգոր Մ. Յ. Արթուր: 5 Հաւաք. Ս. Արթուր: Նալուրի Մ. Գր. Մանքեան: 6 Գալուրի Յ. Վ. Հայ մասնաւոր գաւառի մէջ: Գեորգ-Մարգար. Մ. Սարեանցի: 7 Հաւաք. Գր. Արթուրի (9): 8 Վալուր. Իշմիրի Հաւան: 9 Գալուրի Ս. Փ. Բեռնար: 10 Վարուժան Ս. Հայ, աղագրութեան 400-ամակը: 12 Նալուրի Մ. Իշմիրի հայ աղագրութեան պատմութիւնը: Նալուրի Մ. Ե. Տեփրճիղաշեանի մէջ քերթուածին առթիւ: 20-րդին Ա. Հայ մեջի տնը: Բեռնար Յ. Անտոն Անտոնեան:

“Հայ Գրականութիւն”, Բ. տարի 1912/13, թ. 1—4:

1 Բեռնար Յ. Գր. Ջոնաղ: Արաքսի Նախ Տեփրճիղաշեան (3):

“Նոր-Պայոց”, Ե. տարի 1912, թ. 1—40:

5—6 Գրգոր. Գ. Սալանդեան: 11—12 Գ. Սալանդեան կենց: 13—14 Անի-Լիւ. Ս. Մանկական Մ. Վարուժան Գ. Վալուրի Յ. Գ. Սալանդեանց: 15—16 Անի-Լիւ. Յ. Յովհաննիսյանի յորեմեանի առթիւ: 25—26 Երեմիա Ս. Սալուրի: Էքսկուրսիոն դէպքի Լուսալ բերդը: 33—36 Ա. Վ. Ի Ս. Սալանդեանց: Անի-Լիւ. Մ. Նալանդեանը կրթական խնդիրների մասին: 37—40 Անի-Լիւ. Ս. Սալանդեան:

“Նոր-Խոսք”, 1912, թ. 3—4:

Կաթողիկէ Ջոնաղ — Պարթեւեան. — Հաւան Նաթիկէ:

“Նոր-Կենց”, Բազու, 1912, թ. 3—4:

Անտոն Գ. Յովհ. Յովհաննիսյան: Ինտիմիս Ռ. Մարգարեան “Վերանայութեան” էպիպոյի մասին:

“Յեփոր”, Ա. տարի 1912/13, թ. 1—3:

1 Անի-Լիւ. Նախարարութեան Վարդ (3): 3 Արաքսի 1500-ամակը եւ 400-ամակը: Թեոփի-Վալուրի Տեփ. Վ. Հարի-Րաւանակ մը [Գեորգ Գրգոր Պալանդի]: Պաշինի Հայեր:

“Սոխակ”, Ա. տարի 1912, թ. 1—7:

1 Երեմի-Լիւ. Մ. Աղա. Մասնաւորութեան արգիւտեան յիշատակութեան հանգեպ: 2 Նախ. Զեմար Գրգոր Քրեւ մասնաւոր:

“Անտոն”, Ա. տարի 1911/12, թ. 1—17:

1 Լիւ-Լիւ. Ս. Արայի եւ Հարմարի վեպին մէջ վառանգութիւնը քրդական արդիւն: 2 Լիւ-Լիւ. Ս. “Կոր” մանկիկին ծագումը: 5 Զեմար “Սոխակ” տուն (6, 7, 8): 6 Տեփր-Լիւ. Ս. Սոխակարութեան մը “Վաղարշապատ” տուն: Սալուրի Ս. Սալանդեան եւ Հայերու հարեմը (8): 8 Լիւ-Լիւ. Ս. Արաքսական իմ մը խալիպական շրջանը: 9 Գրգորի Ս. Բալանդեանութեան արդարեւ (10 9 11—2): 10 Լիւ-Լիւ. Ս. “Կոր”, 11—12 Նախ. Գրգորի “Գաւառացի” եւ իր երգերը: 15 Զեմար Ս. Նախարար (Բեռնարդեան) (16): 17 Սալուրի Ս. Բեռնար Գեորգի մասին արդի տարեգրութեան մը:

“Փորձ”, Ա. տարի 1912/13, թ. 1:

Ինտիմիս Վերանայութեան “Գաւառ” — Զեմար Վալուրի: Փ. Բեռնար: Մարգարեան: Գ. Աղաշեանի յաւանդանը: Գ. Սալանդեանց: Երեմ. Յովհաննիսյանի 30 ամակը: “Սալուրի” 40-ամակի առթիւ: Մ. Փորթնակար:

— Հոյս տեսաւ —

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՅԻՆԱԿԱՆ

ՅԳ.

ԲԱՌԱՔՆՆԱԿԱՆ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

ԴԱՐԱՆԱՆ ԴՐԱՆ

Ա.

ԳՐԵՑ

Վ. ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՄԻՒԹ. ՌԻՏԵՆ

— ♦ —

ՎԻԵՆԱ

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1918.

Տ. Սրբա 120: Գին Գր. 2.—: